

2021-09-16
I2021/02417**Infrastrukturdepartementet**Statistiska centralbyrån
701 89 Örebro

Uppdrag att främja delning och nyttiggörande av data för smart statistik

Regeringens beslut

Regeringen ger Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget främja delning och nyttiggörande av data för smart statistik med inriktning på datakvalitet, dataåtkomst och datatillgång. SCB ska vidare lämna förslag till ny smart statistik baserad på delning av bl.a. mobilitetsdata samt hur smart statistik kan visualiseras på ett enkelt vis.

För uppdraget får SCB under 2021 använda högst 2 000 000 kronor för genomförande av uppdraget som ska redovisas mot det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 2:4 Informationsteknik och telekommunikation, anslagsposten 4 Informationsteknik - del till Kammarkollegiets disposition. Regeringen beräknar att 2 000 000 kronor kommer att avsättas för genomförande av uppdraget för 2022, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition som årligen lämnas till Kammarkollegiet senast den 1 december.

Medel som under respektive år inte har använts för avsett ändamål ska årligen återbetalas den 1 mars till Kammarkollegiet på bankgiro 5052-5781. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet med kopia till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet). Rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Närmare om uppdraget

SCB ska främja delning och nyttiggörande av data i syfte att skapa förutsättningar för smart statistik genom att samverka med Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Tillväxtverket och Trafikanalys samt andra relevanta aktörer t.ex. Visualiseringscenter C, Dataspelsbranschen och privata leverantörer inom mobilitetsdata.

I utarbetandet av förslaget till ny, smart statistik baserad på delning av mobilitetsdata ska SCB inhämta synpunkter från Trafikanalys, Tillväxtverket och privata aktörer. Förslaget ska även visa hur berörda myndigheter, så långt möjligt, kan ersätta direktinsamlade uppgifter med mobilitetsdata. Lösningförslaget ska gå att applicera även på andra data som kan användas för att ta fram smart statistik.

SCB ska lämna förslag till lämpliga kvalitetskriterier för data, primärt ur ett statistikperspektiv och utifrån den utveckling som sker nationellt och internationellt, särskilt inom EU. SCB ska främja tillgången till öppna data genom att ta fram föreskrifter vad gäller officiell statistik som öppna data, med syfte att främja ökad användning och återanvändning via dataportal.se. SCB ska särskilt främja användningen av statistikansvariga myndigheters öppna data för visualisering i samarbete med Visualiseringscenter C och Dataspelsbranschen. I denna del av uppdraget ska SCB inhämta synpunkter från övriga statistikansvariga myndigheter och Digg.

I uppdraget ska informations- och cybersäkerhetsperspektivet beaktas. I det ingår att analysera hur man kan minska och hantera riskerna med aggregerade data samt att beakta de hot och risker som ett ökat databeroende innebär.

Resultatet ska även kunna användas i arbetet med att etablera de europeiska dataområden i enlighet med EU-kommissionens datastrategi (KOM [2020] 66 slutlig) och som omfattar mobilitetsdata. Vidare ska SCB beakta relevanta resultat av Diggs arbete med att etablera den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte (I2019/03306), etablera ett nationellt ramverk för grunddata (I2019/03307) samt öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens (I2019/01416).

SCB ska delta i den digitala arenan för delning och nyttiggörande av data som Digg ansvarar för (I2021/01826). SCB ska inkomma med en delrapport till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 1 mars 2022 samt en slutrapport senast den 1 mars 2023.

Bakgrund

Statistikvärlden möter förändrade förutsättningar när det gäller produktionen av officiell statistik. Krav på minskad uppgiftslämnarbörda, rådande uppgiftslämnarklimat samt framväxten av nya dataförmedlare gör att statistikmyndigheter runt om i världen måste tänka om och utveckla nya arbetssätt i statistikproduktionen framöver. Begrepp som används för att beskriva ett nyläge är smart statistik eller statistikproduktion 4.0.

Utgångspunkten för detta är att starta med datakällor och dataflöden som finns tillgängliga enskilt eller i kombination och därefter klarlägga om dessa behöver kompletteras med direktinsamlade uppgifter.

Den gemensamma digitala infrastruktur som byggs upp inom myndighetssfären kommer möjliggöra för statistikansvariga myndigheter att på ett enkelt och säkert sätt få tillgång till data som behövs för officiell statistik. Den täcker dock bara delar av informationsbehovet, varför det är av stor vikt att även etablera dataområden som omfattar data från näringslivet. Ett exempel på ett sådant område är mobilitetsdata, där det bedrivits utforskande verksamhet i samverkan mellan SCB, Tillväxtverket och Trafikanalys.

För att fullt ut kunna dra nytta av data inom den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen, eller hos privata dataägare, är det avgörande att kunna bedöma datakvaliteten med stöd av olika kvalitetskriterier. Kriterierna blir vägledande för om olika datakällor är lämpliga som underlag för statistikframställning och i vilken utsträckning de kan ersätta uppgifter som idag samlas in via enkäter eller intervjuer.

Digg föreslog i Förslag till handlingsplan för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data, bilaga 1 till myndighetens delrapport avseende regeringsuppdrag rörande öppna data, öppen och datadriven innovation och AI (dnr 2019-139) att regeringen borde uppdra till SCB att i sin roll som samordnare av systemet för den officiella statistiken och utifrån den målbild för officiell statistik som finns, ta fram styrande föreskrifter för de statistikansvariga myndigheterna vad gäller öppna data. Det skulle enligt

Digg säkerställa att informationen tillgängliggörs enligt Diggs rekommendationer för information för vidareutnyttjande och andra relevanta riktlinjer inom statistikområdet.

När statistik görs tillgänglig som öppna data ökar möjligheterna att skapa visualisering och automatisk uppdatering av informationen i olika tjänster. Visualisering är ett kraftfullt sätt att öka förståelsen och användningen av statistik.

Regeringen har i Nationell inriktning för Artificiell intelligens (N2018/03008) konstaterat att Sverige behöver fortsätta arbetet med att tillgängliggöra data som kan utgöra en samlad infrastruktur för att använda AI på områden där det tillför nytta. Frågan om data som strategisk resurs för artificiell intelligens och annan digital innovation har också lyfts i Nationella innovationsrådet.

På regeringens vägnar

Anders Ygeman

Magnus Enzell

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/SSK

Socialdepartementet/SF

Finansdepartementet/BA, OFA ESA och K

Näringsdepartementet/EIN

Kammarkollegiet

Myndigheten för digital förvaltning

Tillväxtverket

Trafikanalys